

Ewa Markowska-Bzducha

Własny potencjał inwestycyjny samorządowych województw wobec procesów rozwojowych

Ekonomiczne Problemy Usług nr 61, 225-235

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EWA MARKOWSKA-BZDUCHA

Politechnika Radomska

WŁASNY POTENCJAŁ INWESTYCYJNY SAMORZĄDOWYCH WOJEWÓDZTW WOBEC PROCESÓW ROZWOJOWYCH

Wprowadzenie

Rozwój jest to proces pozytywnych zmian, wzrostu ilościowego i postępu jakościowego w przypadku rozwoju lokalnego i regionalnego, zachodzących w układzie społeczno-terytorialnym¹. Po wprowadzeniu w Polsce w 1999 roku trójstopniowego podziału administracyjnego kraju, za rozwój lokalny uznaje się działania realizowane na terytorium gmin, powiatów i miast na prawach powiatu. Rozwój na poziomie samorządowego województwa rozważany jest już w kategoriach rozwoju regionalnego².

Rozwój lokalny i regionalny to pojęcia złożone. Stopień tej złożoności jest pochodną wielorakości celów, którym rozwój ma służyć, oraz różnorodności warunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, które go kształtują. W literaturze przedmiotu formułuje się wiele definicji rozwoju lokalnego i regionalnego³. Dokonując

¹ R. Brol (red.), *Zarządzanie rozwojem lokalnym – studium przypadków*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1998, s. 9.

² B. Filipiak, M. Kogut, A. Szewczuk, M. Ziolo, *Rozwój lokalny i regionalny. Uwarunkowania, finanse, procedury*, Fundacja na Rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2005, s. 10.

³ D. Strahl (red.), *Metody oceny rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 13; M. Ziółkowski, M. Goleń, *Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym*, w: H. Sochacka-Krysiak (red.), *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, SGH w Warszawie, Warszawa 2003, s. 43–57; L. Wojtasiewicz, *Czynniki i bariery rozwoju lokalnego w aktualnej polityce gospodarczej Polski*, w: M. Obrębalski (red.), *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1996, s. 14–15.

ich syntezy, można stwierdzić, że rozwój lokalny i regionalny jest to trwały wzrost poziomu życia mieszkańców danego obszaru, jego konkurencyjności i potencjału gospodarczego, przyczyniający się do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Uszczegóławiając powyższą definicję, można wyodrębnić obszary rozwoju, którymi są: mieszkańcy danego terytorium, jego ekosystem, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń-terytorium⁴. Szerokie spektrum zjawisk i procesów składających się na kategorię rozwoju sprawia, że dla jego wykreowania konieczne jest zharmonizowane i systematyczne działanie społeczności, władzy publicznej oraz pozostałych podmiotów funkcjonujących w danej jednostce terytorialnej (przedsiębiorców, instytucji, organizacji pozarządowych)⁵. Wymienione podmioty tworzą system gospodarki lokalnej/regionalnej, w którym szczególna rola przypada władzom samorządowym⁶. Proces rozwoju jest również wspierany przez władze krajowe, a często też międzynarodowe instytucje. Samorząd terytorialny jest liderem zmian i partnerem dla pozostałych instytucji gospodarki lokalnej/regionalnej, który jest w stanie ukierunkować rozwój, stymulować go oraz zagwarantować prymat interesu społecznego nad indywidualnym⁷.

Z perspektywy procesów globalizacyjnych rozwój lokalny i regionalny, jako procesy zachodzące wewnątrz kraju, są praktycznie nierozgraniczalne. Natomiast w przestrzeni pojedynczego kraju są to dwie odrębne skale procesów rozwojowych. Skala lokalna i regionalna różnią się przede wszystkim stopniem złożoności procesów rozwojowych oraz wielkością możliwego do uzyskania efektu synergicznego⁸.

Przegląd teoretycznych koncepcji rozwoju regionalnego rekomenduje wiele działań władz publicznych wspierających rozwój społeczno-gospodarczy. Wśród nich szczególne miejsce zajmują inwestycje⁹.

⁴ D. Strahl, op.cit., s. 14–15.

⁵ J. Parysek, *Podstawy gospodarki lokalnej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1997, s. 46–52.

⁶ R. Brol, op.cit., s. 9–16.

⁷ T. Dziurbejko, *Planowanie rozwoju gminy jako instrument pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej*, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2006, s. 60–68.

⁸ A. Klasik, F. Kuźnik, *Planowanie strategiczne rozwoju lokalnego i regionalnego*, w: S. Dolata (red.), *Funkcjonowanie samorządu terytorialnego – doświadczenia i perspektywy*, t. II, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1998, s. 395–403.

⁹ T.G. Grosse, *Przegląd koncepcji teoretycznych rozwoju regionalnego*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2002, nr 1 (8), s. 25–46.

Zważywszy, że podmiotem najsilniej odpowiedzialnym w Polsce za rozwój regionalny jest samorządowe województwo¹⁰, celem niniejszego opracowania jest analiza zmian w poziomie własnego potencjału inwestycyjnego samorządowych województw. W analizie wyodrębniono trzy lata: rok 2000, 2004 i 2008. Podstawę rozważań stanowiły dane pozyskane z Banku Danych Regionalnych GUS.

1. Potencjał inwestycyjny

Potencjał to zasób możliwości, mocy, zdolności wytwórczej, tkwiący w czymś; sprawność, wydajność, możliwość, zwłaszcza państwa w jakiejś dziedzinie, np. gospodarczej, wojskowej¹¹.

W badaniach podejmujących problematykę finansów i gospodarki jednostek samorządu terytorialnego (jst) jednym z podstawowych zagadnień, o kluczowym znaczeniu dla rozwoju lokalnego i regionalnego, są możliwości samorządów w zakresie działalności inwestycyjnej. O ich rozmiarach decydują przede wszystkim dochody jst, których wzrost zwiększa również potencjalne środki na cele inwestycyjne, następnie koszty realizacji bieżących zadań, a także dostępność zewnętrznych źródeł finansowania.

W literaturze przedmiotu dla skwantyfikowania możliwości inwestycyjnych samorządu terytorialnego stosuje się określenie „potencjał inwestycyjny”¹². Potencjałem inwestycyjnym jst są środki pochodzące z jej budżetu, które może ona przeznaczyć na zadania inwestycyjne – dochody ogółem pomniejszone o bieżące wydatki oraz wydatki na obsługę zadłużenia (raty kapitałowe i odsetki), a zatem wolne środki netto. Jest to tzw. potencjał własny, który powiększony o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych, przychody z prywatyzacji majątku jednostki oraz zobowiązania możliwe do zaciągnięcia w bada-

¹⁰ D. Korenik, S. Korenik, *Stosunki samorządowo-bankowe a rozwój społeczno-ekonomiczny w przestrzeni*, Wydawnictwa Fachowe CeDeWu, Warszawa 2007, s. 43.

¹¹ E. Sobol (red.), *Słownik wyrazów obcych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995, s. 888.

¹² T. Kaczor, M. Tomalak, *Potencjał inwestycyjny jednostek samorządu terytorialnego*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2000, s. 9 i n.; T. Lubińska, M. Będzieszak, *Własny potencjał inwestycyjny jako miara pozycji wydatkowej gmin*, w: T. Lubińska (red.), *Budżet państwa i samorządów. Decentralizacja, oświata. Studium porównawcze*, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2005, s. 66 i n.

nym okresie, stanowi łączny potencjał inwestycyjny¹³. Poziom zobowiązań determinują: ustawowe limity, zdolność kredytowa danej jednostki samorządu oraz jej skłonność do zadłużania. Jednostki bardziej ostrożne w tym zakresie będą zatem dysponowały mniejszym potencjałem inwestycyjnym.

W długim okresie o możliwościach inwestycyjnych jst przesądza ich potencjał własny, gdyż zakres korzystania ze zwrotnych źródeł finansowania jest ograniczony. Szansą na zwiększenie ich potencjału inwestycyjnego jest zatem przede wszystkim wzrost potencjału własnego, wykreowany przez wzrost dochodów lub/i redukcję bieżących wydatków. Potencjał własny jest określany długookresową miarą zdolności inwestycyjnych jst, zaś potencjał inwestycyjny – krótkookresową¹⁴.

2. Potencjał własny samorządowych województw

W tabelach 1–3 przedstawiono dynamikę podstawowych dla oceny własnego potencjału inwestycyjnego kategorii gospodarki finansowej samorządowych województw w badanych latach. Analiza danych zawartych w tabeli 1 pokazuje, że w latach 2000–2008 w każdym z 16 województw nastąpił istotny wzrost dochodów ogółem zarówno w cenach bieżących, jak i stałych¹⁵. Łączne dochody badanych jednostek wzrosły w 2008 r. w stosunku do 2004 r. o 61,6%, a w porównaniu do 2000 r. o 168,2%.

W 2004 r. po zmianie Ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁶ w zdecydowanie największym stopniu wzrosły dochody województwa mazowieckiego o 229,3% w stosunku do roku 2000. W czternastu województwach wzrost ten wynosił między 120% a 183%. Wyjątek stanowiło województwo świętokrzyskie, w którym nastąpił spadek dochodów ogółem (w cenach stałych z 2008 r.) w stosunku do 2000 r. o prawie 7%¹⁷.

¹³ T. Kaczor, M. Tomalak, op.cit., s. 9 i n.

¹⁴ Ibidem, s. 12–13.

¹⁵ Do przeliczenia cen bieżących na stałe z 2008 r. zastosowano wskaźnik wzrostu cen towarów i usług, który wynosił w 2008 r. w stosunku do 2000 r. 127,4%, a w stosunku do 2004 r. 112,4%, *Mały rocznik statystyczny GUS 2008, Mały rocznik statystyczny GUS 2009* (www.stat.gov.pl).

¹⁶ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, DzU 2003, nr 203, poz. 1966, z późn. zm.

¹⁷ W cenach bieżących województwo to odnotowało 6-procentowy wzrost dochodów w 2004 r. w porównaniu do 2000 r.

Tabela 1

Dochody samorządowych województw w latach 2000–2008

Wyszczególnienie	2000 r.		2004 r.			2008 r.		
	Ceny bieżące (mln zł)	Ceny stałe z 2008 r. (mln zł)	Ceny bieżące (mln zł)	Ceny stałe z 2008 r.		Ceny bieżące (mln zł)	2004 r. =100 (%)	2000 r. =100 (%)
				mln zł	2000 r. =100 (%)			
ŁÓDZKIE	160,4	204,4	325,1	365,4	178,8	645,6	176,7	315,9
MAZOWIECKIE	397,0	505,8	1 481,9	1 665,6	329,3	2 560,2	153,7	506,2
MAŁOPOLSKIE	272,3	346,9	486,1	546,4	157,5	930,3	170,3	268,1
ŚLĄSKIE	603,5	768,8	1 016,2	1 142,2	148,6	1 143,0	100,1	148,7
LUBELSKIE	235,0	299,4	325,5	365,8	122,2	644,6	176,2	215,3
PODKARPACKIE	198,7	253,2	344,5	387,2	152,9	698,6	180,4	275,9
PODLASKIE	118,9	151,5	172,9	194,3	128,3	391,8	201,6	258,7
ŚWIĘTOKRZYSKIE	189,4	241,2	200,5	225,3	93,4	478,5	212,4	198,3
LUBUSKIE	147,0	187,3	215,3	242,0	129,2	350,6	144,9	187,2
WIELKOPOLSKIE	274,2	349,4	538,5	605,3	173,2	914,5	151,1	261,8
ZACHODNIO-POMORSKIE	171,7	218,7	254,6	286,2	130,8	541,1	189,1	247,4
DOLNOŚLĄSKIE	353,9	450,8	483,3	543,2	120,5	1 079,8	198,8	239,5
OPOLSKIE	93,7	119,4	163,1	183,3	153,5	397,8	217,1	333,2
KUJAWSKO-POMORSKIE	180,7	230,3	330,9	372,0	161,5	625,7	168,2	271,7
POMORSKIE	185,7	236,6	378,1	424,9	179,6	750,1	176,5	317,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	122,5	156,0	253,9	285,4	182,9	508,0	178,0	325,7
OGÓLEM	3704,6	4719,7	6 970,3	7 834,3	166,0	12 660,2	161,6	268,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych.

W tabeli 2 przedstawiono poziom i dynamikę wydatków bieżących samorządowych województw. Podobnie jak w przypadku dochodów, tu również miał miejsce wzrost, który był udziałem wszystkich województw. W większości przypadków wydatki bieżące wzrosły w mniejszym stopniu niż dochody ogółem. W 2004 r. w porównaniu do 2000 r. w trzech województwach – łódzkim, świętokrzyskim i dolnośląskim – tempo wzrostu ich wydatków bieżących przewyższyło tempo wzrostu dochodów ogółem.

Tabela 2

Wydatki bieżące* samorządowych województw w latach 2000–2008

Wyszczególnienie	2000 r.		2004 r.			2008 r.		
	Ceny bieżące (mln zł)	Ceny stałe z 2008 r. (mln zł)	Ceny bieżące (mln zł)	Ceny stałe z 2008 r.		Ceny bieżące (mln zł)	2004 r. =100 (%)	2000 r. =100 (%)
				mln zł	2000 r. =100 (%)			
ŁÓDZKIE	149,9	190,9	207,5	233,2	122,1	431,6	185,1	226,1
MAZOWIECKIE	321,7	409,8	867,2	974,7	237,8	1 913,3	196,3	466,9
MAŁOPOLSKIE	190,8	243,1	266,2	299,2	123,1	502,8	168,1	206,9
ŚLĄSKIE	263,3	335,4	403,2	453,1	135,1	739,2	163,1	220,4
LUBELSKIE	177,9	226,7	244,4	274,7	121,2	394,2	143,5	173,9
PODKARPACKIE	166,7	212,4	217,4	244,3	115,0	436,3	178,6	205,5
PODLASKIE	101,4	129,2	129,5	145,5	112,7	230,6	158,5	178,5
ŚWIĘTOKRZYŃSKIE	88,9	113,3	104,9	117,9	104,1	245,7	208,4	216,9
LUBUSKIE	110,6	140,9	131,5	147,8	104,9	229,0	155,0	162,5
WIELKOPOLSKIE	204,1	260,0	322,2	362,1	139,3	649,8	179,5	249,9
ZACHODNIO-POMORSKIE	150,4	191,6	197,1	221,5	115,6	350,3	158,1	182,9
DOLNOŚLĄSKIE	236,7	301,6	325,8	366,2	121,4	689,5	188,3	228,6
OPOLSKIE	78,3	99,7	116,8	131,3	131,7	236,8	180,3	237,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	166,0	211,4	205,0	230,4	109,0	432,5	187,7	204,6
POMORSKIE	159,8	203,6	216,8	243,6	119,7	422,9	173,6	207,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	120,9	154,1	166,6	187,2	121,5	323,9	173,0	210,2
OGÓLEM	2 687,3	3 423,7	4 121,9	4 632,8	135,3	8 228,3	177,6	240,3

*Wydatki te obliczono jako różnicę między wydatkami ogółem a wydatkami majątkowymi, zawierają one zatem również wydatki na obsługę długu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych.

Ta niekorzystna tendencja dotyczyła również sześciu województw w drugiej części badanego okresu. W łódzkim, mazowieckim, śląskim, lubuskim, wielkopolskim i kujawsko-pomorskim w 2008 r., w porównaniu do roku 2004, tempo wzrostu ich wydatków bieżących przekroczyło tempo wzrostu dochodów ogółem. Powyższe znalazło odzwierciedlenie w dynamice łącznych wydatków bieżących badanych jednostek oraz wolnych środków netto (tabela 3).

Tzw. wolne środki netto to nieskonsumowana przez działalność bieżącą (uwzględniającą obsługę długu) część dochodów ogółem. Ich poziom informuje nie tylko o możliwościach inwestycyjnych jst, ale także o zdolności do zaciągania i obsługi długu, a zatem do finansowania wydatków inwestycyjnych zarówno ze środków własnych, jak i zwrotnych źródeł finansowania¹⁸.

Tabela 3

Wolne środki netto w budżetach samorządowych województw w latach 2000–2008

Wyszczególnienie	2000 r.		2004 r.			2008 r.		
	Ceny bieżące (mln zł)	Ceny stałe z 2008 r. (mln zł)	Ceny bieżące (mln zł)	Ceny stałe z 2008 r.		Ceny bieżące (mln zł)	2004 r. =100 (%)	2000 r. =100 (%)
				mln zł	2000 r. =100 (%)			
ŁÓDZKIE	10,5	13,5	117,6	132,2	981,4	214,0	161,9	1 588,6
MAZOWIECKIE	75,3	96,0	614,7	690,9	719,8	646,9	93,6	674,0
MAŁOPOLSKIE	81,5	103,8	219,9	247,2	238,1	427,5	172,9	411,7
ŚLĄSKIE	340,2	433,4	613,0	689,1	159,0	403,8	58,6	93,2
LUBELSKIE	57,1	72,7	81,1	91,1	125,3	250,4	274,9	344,5
PODKARPACKIE	32,0	40,8	127,1	142,9	349,9	262,3	183,6	642,3
PODLASKIE	17,5	22,3	43,4	48,8	218,3	161,2	330,5	721,4
ŚWIĘTO-KRZYSKIE	100,5	127,9	95,6	107,4	84,0	232,8	216,7	182,0
LUBUSKIE	36,4	46,4	83,8	94,2	203,1	121,6	129,0	262,0
WIELKOPOLSKIE	70,1	89,4	216,3	243,2	272,1	264,7	108,8	296,2
ZACHODNIO-POMORSKIE	21,3	27,1	57,5	64,7	238,4	190,8	295,0	703,4
DOLNO-SLĄSKIE	117,2	149,2	157,5	177,0	118,6	390,3	220,5	261,6
OPOLSKIE	15,4	19,7	46,3	52,0	264,0	161,0	309,7	817,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	14,7	18,9	125,9	141,6	749,9	193,2	136,5	1 023,5
POMORSKIE	25,9	33,0	161,3	181,3	549,3	327,2	180,5	991,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,6	1,9	87,3	98,2	5 137,5	184,1	187,5	9 631,1
OGÓLEM	1 017,3	1296,0	2 848,4	3 201,5	247,0	4 431,9	138,4	342,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych.

¹⁸ J. Szolno-Koguc, *Wybrane wskaźniki kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego*, w: B. Filipiak, A. Szewczuk (red.), *Samorząd terytorialny w zintegrowanej Europie*, t. II, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2006, s. 272.

Szczegółowe dane dotyczące wolnych środków netto w budżetach samorządowych województw przedstawiono w tabeli 3.

Analiza zawartych w tabeli 3 danych pokazuje, że w badanym okresie nastąpił istotny wzrost możliwości inwestycyjnych samorządowych województw. W większości przypadków był to wielokrotny wzrost, w województwie warmińsko-mazurskim nawet blisko 100-krotny. Około 15-krotnie wzrosły wolne środki netto w budżecie województwa łódzkiego, ponad 9-krotnie w województwie kujawsko-pomorskim, ponad 8-krotnie w przypadku pomorskiego, ponad 7-krotnie w przypadku opolskiego, ponad 6-krotnie w zachodniopomorskim i podlaskim oraz ponad 5-krotnie w mazowieckim i podkarpackim. W pozostałych przypadkach wzrost był mniejszy. Wyjątek stanowiło województwo śląskie, w którym nastąpił spadek poziomu wolnych środków netto (w cenach stałych z 2008 r.) w badanym okresie¹⁹. W pierwszej części okresu – w 2004 r. w porównaniu do 2000 r. – spadek potencjału własnego nastąpił w województwie świętokrzyskim (zarówno w cenach stałych z 2008 r., jak i w cenach bieżących).

W większości przypadków tempo wzrostu wolnych środków było wyższe niż tempo wzrostu dochodów ogółem, wyjątek stanowiły te województwa, w których tempo wzrostu wydatków bieżących przekroczyło tempo wzrostu dochodów ogółem.

Do oceny potencjału inwestycyjnego jst stosowana jest również relacja wolnych środków do dochodów ogółem, która informuje, jaką część dochodów jednostka może przeznaczyć na obsługę zadłużenia i działalność rozwojową. Im wyższy jest poziom tej relacji, tym korzystniejsza sytuacja²⁰. W tabeli 4 przedstawiono dane obrazujące poziom wolnych środków netto w budżetach samorządowych województw w relacji do ich dochodów.

Z analizy zaprezentowanych w tabeli 4 danych wynika, że w badanym okresie w większości samorządowych województw nastąpił wzrost potencjalnych możliwości inwestycyjnych, wyrażonych stosunkiem wolnych środków netto do ich dochodów ogółem. Badane jednostki mogły przeznaczać na działalność inwestycyjną coraz większy odsetek swoich dochodów. Zasadnicza część tego wzrostu miała miejsce w pierwszej połowie badanego okresu

¹⁹ W cenach bieżących województwo to odnotowało 19-procentowy wzrost poziomu wolnych środków netto w 2008 r. w porównaniu do 2000 r.

²⁰ J. Szolno-Koguc, op.cit., s. 273 i n.

(2000–2004). Wyjątek stanowiło województwo świętokrzyskie, dla którego najlepszy pod tym względem okazał się 2000 r., kiedy to władze samorządowe mogły potencjalnie przeznaczyć na inwestycje ponad 50% dochodów budżetowych. Był to jednocześnie drugi najwyższy w 2000 r. i jeden z najwyższych w trzech badanych latach poziom relacji wolnych środków netto do dochodów ogółem. Najwyższy poziom w 2000 r. – 53% i w całym badanym okresie – 60% (w 2004 r.) należał do województwa śląskiego.

Tabela 4

Wolne środki netto w budżetach samorządowych województw w latach 2000–2008
jako % ich dochodów ogółem

Wyszczególnienie	Wolne środki netto jako % dochodów ogółem		
	2000 r.	2000 r.	2008 r.
ŁÓDZKIE	7	36	33
MAZOWIECKIE	19	42	25
MAŁOPOLSKIE	29	45	46
ŚLĄSKIE	56	60	35
LUBELSKIE	24	25	39
PODKARPACKIE	16	37	38
PODLASKIE	15	25	41
ŚWIĘTOKRZYSKIE	53	48	49
LUBUSKIE	25	39	35
WIELKOPOLSKIE	26	40	29
ZACHODNIOPOMORSKIE	12	23	35
DOLNOŚLĄSKIE	33	32	36
OPOLSKIE	17	28	41
KUJAWSKO-POMORSKIE	8	38	31
POMORSKIE	14	43	44
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1	34	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych.

W drugiej części badanego okresu – w 2008 r. w stosunku do 2004 r. – wyraźny wzrost omawianej relacji nastąpił tylko w czterech województwach: lubelskim, podlaskim, zachodniopomorskim i opolskim, w sześciu miał miejsce niewielki jej wzrost i w sześciu spadek.

Podsumowanie

Przeprowadzona w opracowaniu analiza podstawowych dla oceny własnego potencjału inwestycyjnego kategorii gospodarki finansowej samorządowych województw w latach 2000–2008 pozwala na stwierdzenie, że w badanym okresie nastąpił istotny wzrost możliwości inwestycyjnych badanych jednostek.

Dynamiczne tempo wzrostu dochodów ogółem i w większości przypadków niższe tempo wzrostu wydatków bieżących skutkowało istotnym zwiększeniem poziomu wolnych środków netto w budżetach samorządowych. Większość samorządowych województw mogła w kolejnych latach badanego okresu przeznaczać na działalność inwestycyjną coraz większą część swoich dochodów.

Zważywszy na rolę samorządowego województwa w kreowaniu rozwoju regionalnego i rangę inwestycji jako czynnika tego rozwoju, zaobserwowane zmiany można uznać za stymulatory rozwoju. Jednocześnie są one również jego przejawami w obszarze gospodarki finansowej jst.

Literatura

- Brol R. (red.), *Zarządzanie rozwojem lokalnym – studium przypadków*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1998.
- Dziurbejko T., *Planowanie rozwoju gminy jako instrument pozyskiwania funduszy pomocowych Unii Europejskiej*, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2006.
- Filipiak B., Kogut M., Szewczuk A., Ziolo M., *Rozwój lokalny i regionalny. Uwarunkowania, finanse, procedury*, Fundacja na Rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2005.
- Grosse T.G., *Przegląd koncepcji teoretycznych rozwoju regionalnego*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2002, nr 1 (8).
- Kaczor T., Tomalak M., *Potencjał inwestycyjny jednostek samorządu terytorialnego*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 2000.
- Klasik A., Kuźnik F., *Planowanie strategiczne rozwoju lokalnego i regionalnego*, w: S. Dolata (red.), *Funkcjonowanie samorządu terytorialnego – doświadczenia i perspektywy*, t. II, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1998.
- Korenik D., Korenik S., *Stosunki samorządowo-bankowe a rozwój społeczno-ekonomiczny w przestrzeni*, Wydawnictwa Fachowe CeDeWu, Warszawa 2007.
- Lubińska T., Będzieszak M., *Własny potencjał inwestycyjny jako miara pozycji wydatkowej gmin*, w: T. Lubińska (red.), *Budżet państwa i samorządów. Decentralizacja, oświata. Studium porównawcze*, Centrum Doradztwa i Informacji Difin, Warszawa 2005.

- Mały rocznik statystyczny GUS 2008 (www.stat.gov.pl).
- Mały rocznik statystyczny GUS 2009 (www.stat.gov.pl).
- Parysek J., *Podstawy gospodarki lokalnej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1997.
- Sobol E. (red.), *Słownik wyrazów obcych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995.
- Strahl D. (red.), *Metody oceny rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 2006.
- Szołno-Koguc J., *Wybrane wskaźniki kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego*, w: B. Filipiak, A. Szewczuk, *Samorząd terytorialny w zintegrowanej Europie*, t. II, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2006.
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, DzU 2003, nr 203, poz. 1966, z późn. zm.
- Wojtasiewicz L., *Czynniki i bariery rozwoju lokalnego w aktualnej polityce gospodarczej Polski*, w: M. Obrębalski (red.), *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1996.
- Ziółkowski M., Goleń M., *Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym*, w: H. Sochacka-Krysiak (red.), *Zarządzanie gospodarką i finansami gminy*, Szkoła Główna Handlowa – Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2003.

OWN INVESTMENT POTENTIAL OF THE REGIONAL GOVERNMENTS WITH REGARD TO THE PROCESSES OF DEVELOPMENT

Summary

The aim of this paper is to analyse the own investment potential of the regional governments in Poland during the period of 2000–2008. The research was based on the data from the Regional Data Bank.

The analysis indicates the increase of own investment potential in examined units. Within the following years of examined period the regional government units could allocate more of their revenue for investments.

Translated by Ewa Markowska-Bzducha